

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Kołomyja/ Galicja Wschodnia, Pokucie / Austro-Węgry

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Pokuckie

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Koło Towarzystwa Szkoły Ludowej w Kołomyi- publiczne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Bogaty zbiór numizmatyczny monet polskich, cenne okazy zoologiczne, zbiór muszli krajowych, obfity dział Huculszczyzny, wykopaliska, listy, dyplomy i inne dokumenty, mapy, fotografie,

Daty działalności / zakres czasowy:

1913-1915

Dostępność

b.d.

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

--

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

--

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		Kołomyja Dom Ludowy siedziba Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej ul. Kraszewskiego I. 6
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Muzeum Pokuckie, Muzeum Huculskie,

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Gromadzenie wszelkich okazów i przedmiotów, odnoszących się do Pokucia, pod względem archeologicznym, historycznym, przyrodniczym i etnograficznym.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Pokucie - Huculsczyzna,

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Koło Towarzystwa Szkoły Ludowej w Kołomyi.
TSL, założone w trakcie obchodów 100. rocznicy Konstytucji 3 maja w 1891 roku w Krakowie. Kierowane przez Zarząd Główny, koła TSL działały w miastach, miasteczkach i wsiach. Swoim działaniem obejmowało Galicję, Bukowinę, Śląsk, Morawy i Bośnię. Zadaniem TSL miała być obrona kultury polskiej. Zakładało i utrzymywało szkoły elementarne i średnie, szkoły zawodowe, seminaria nauczycielskie, kursy dokształcające, bursy i ochronki, organizowało domy ludowe, biblioteki, czytelnie i kursy dla analfabetów.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

kustosz - **Henryk Gąsiorowski** – (Kołomyja) 1878- 1947 - polski krajoznawca, nauczyciel, fotografik, major piechoty Wojska Polskiego. Od 1903 kolekcjonował huculską sztukę ludową a od 1910 zajmował się organizacją reaktywowanego przez Kołomyjskie Koło Towarzystwa Szkoły Ludowej Muzeum Pokuckiego.
Kierownik **Antoni Sidorowicz**

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Towarzystwo Szkoły Ludowej

Szczegółowa historia instytucji

W 1888 roku w Kołomyi odbyła się Wystawa Etnograficzna Pokucia. Przejmując w 1910 roku część zbiorów hr. Edmunda Starzeńskiego, właściciela pierwszego muzeum prywatnego w Kołomyi (1892-1901), Koło Towarzystwa Szkoły Ludowej w Kołomyi podjęło myśl założenia krajoznawczego muzeum, pod nazwą "Muzeum Pokuckie". Głównym inicjatorem był miejscowy nauczyciel Henryk Gąsiorowski. Prężnie działające Koło TSL, otrzymało w darze od wdowy hr. Bronisławy Starzeńskiej, dom w którym utworzono Polski Dom Ludowy i umieszczono, oprócz prywatnego polskiego seminarium nauczycielskiego: czytelnię publiczną, bibliotekę, biuro porady prawnej, Muzeum Pokuckie, kółko samokształcenia nauczycielek, Towarzystwo teatrów i chórów włościańskich, szkołę gospodarstwa domowego dla kobiet oraz biuro Zarządu Koła T. S. L. i Związku Okręgowego.

Muzeum Pokuckie Towarzystwa Szkoły Ludowej otwarto dla publiczności latem 1913 roku. Głównym celem i zadaniem Muzeum było „gromadzenie wszystkiego co Pokucie posiada pod względem archeologicznym, historycznym, przyrodniczym i etnologicznym, w

ten sposób spełniać ono będzie zadania Muzeum krajoznawczego prowincjonalnego w całym tego słowa znaczeniu, gdyż będzie dawało najwierniejszy obraz tej odległej części Galicji”. Przewidywano w placówce trzy podstawowe działy: 1. przyrodniczy, 2. historyczny i 3. etnologiczny.

Główną część zbiorów, ofiarowanych przez hr. Starzeńską, stanowiły okazy z etnografii huculskiej i podhalańskiej, wykopaliska, zbiór muszli krajowych, oraz cenne albumy artystyczne, książki i obrazy. Opiekę nad nimi powierzono Henrykowi Gąsiorowskiemu, który zaprowadził inwentarz główny oraz kartkowy poszczególnych działów i poddziałów. W tym czasie wydano też obszerną odezwę do ludności Pokucia, informującą o założeniu muzeum krajoznawczego z zaproszeniem do nadsyłania darów. Kierownictwo Muzeum powierzono Antoniemu Sidorowiczowi.

Wybuch I wojny światowej przerwał działalność Muzeum, zbiory zostały rozgrabione.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Muzeum, obejmowało 755 okazów i kilkaset monet.

Przyrodnicze: wypchane okazy żurawi, nurów z Pokucia, okaz zwyrodniałości świerka, orla pokuckiego i innych zwierząt. **Historyczne:** archeologiczne, zbiór monet, dokumenty, mapy, albumy artystyczne, książki i obrazy, **Etnograficzne:** z Pokucia, Huculszczyzny
Zbiory obejmowały przedmioty z zakresu etnografii huculskiej i podhalańskiej, wykopaliska rzymskie, piękny zbiór muszli krajowych, cenne albumy i artystyczne wydania celniejszych dzieł pióra i pędzla. Z darów od poszczególnych osób pochodzi zbiór monet polskich, dokument z podpisem królewicza Jakuba Sobieskiego, kolekcja pisanek huculskich, szczątki dawnej zbroi, wydobyte w Wysokim Zamku we Lwowie, wyroby „szkryblakowskie” (puchar, skrzynka, i talerz), srebrny kubek staropolski, starożytna lira huculska.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

--

Strategia pozyskiwania zbiorów

darowizny

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

1909

Dr. Tadeusz Milewski ofiarował odlew rzadkiego dziś medalionu Szeli i Metternicha.

Michał Berlas cenny zbiór polskich monet i dokument z 17-go stulecia z oryginalnym podpisem królewicza Jakóba Sobieskiego.

Gąsiorowski kolekcję artystycznych pisanek huculskich, okazy skał karpackich, kilka okazów paleontologicznych, 3 roczniki „Ludu ” i książkę „Folklor ”.

Gruszecki piękne okazy żurawi.

Jasiński Bronisław okazy nurów z Pokucia.

Strzelbicki monetę z czasów rzymskich, wykopaną w Wołowej na Pokuciu .

Türkott okazy zwyrodniałości świerka.

Strzetelski Waław 106 sztuk różnych monet.

1910

Axentowicz, Szczątki dawnych zbroi wydobyte na Wysokim Zamku we Lwowie; wyroby „szkryblakowskie “ (puhar, skrzynka i talerz); modele pomnika Mickiewicza i Kościuszki art. rzeźbiarza ś. p. Dykasa; Starodawna lira huculska,

Głażejewska - Dziejobraz Polski w niemych obrazach, rzadki egzemplarz mapy poglądowej do nauki historii polskiej; Cenne przedmioty z syberyjskiej martyrologii polskiej,

dr Sumorok - Piękny okaz orła z Pokucia,

Gruszecki - Oryginalny protokół władzy dominialnej z początków XIX stulecia; Srebrny kubek staropolski

Dziedzic - Przedmioty porcelanowe z oryginalnym i ręcznymi malowidłami,

H. Gąsiorowski - Odłamy skał pokuckich; Oryginał mapy powiatu Kołomyjskiego,

1912

Stefan Barucki - ok. 1000 okazów monet

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

--

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

--

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Początkowo zbiory umieszczono w szafach i gablotach, w jednej z sal Polskiego Domu Ludowego.

Wystawy czasowe

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, „Ziemia” 1910, nr 24, 384,
Marian Stępowski, *Towarzystwo Szkoły Ludowej, jak powstało, co zrobiło, do czego dąży (1891-1911). W 20-tą rocznicę powstania Towarzystwa*, Kraków 1911, s. 27.

B. Janusz, *Muzea lokalne w Galicji*, „Ziemia” 1912, nr 5, s. 77.

B. Janusz, *Zniszczenie "Muzeum Pokuckiego" w Kołomyi*, „Gazeta Lwowska” 1917, nr 197, s. 5.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Małgorzata Wawrzak

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	

DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	